

Lausunto Pohteen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelman luonnoksesta 2027–2030, syksy 2026

Vastaaja:

-

Vastaus:

07.10.2026, 11.16 - 07.10.2026, 11.27

1. Lausuntoa antavan rooli *

Organisaation puolesta, organisaation nimi:

Ylivieskan kaupunki

2. Lausuntoa antavan yhteystiedot *

Etunimi	Merja-Liisa
Sukunimi	Laitila
Sähköposti	merja-liisa.laitila@ylivieska.fi

3.

Ylivieskan kaupungin lausunto Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelmaluonnoksesta vuosille 2027–2030

Ylivieskan kaupunki pitää myönteisenä suunnitelman tavoitetta turvata yhdenvertaiset, laadukkaat ja vaikuttavat palvelut sekä kehittää palvelujen saatavuutta, kotiin vietäviä palveluja ja digitaalisia ratkaisuja. Samalla korostamme, että palveluverkkoa koskeissa ratkaisuissa on huomioitava aluekeskusten merkitys, väestökehitys ja saavutettavuus erityisesti maakunnan eteläisellä alueella.

Ylivieskan asema alueellisena palvelukeskuksena
Ylivieska on Pohjois-Pohjanmaan eteläosan merkittävä kasvukeskus, työssäkäynti-, koulutus- ja asiointikeskus. Kaupungin vaikutusalue ulottuu laajasti ympäröiviin kuntiin. Sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttö ei siten rajoitu pelkästään Ylivieskan väestöön, vaan Ylivieska toimii laajemman alueen palvelujen saavutettavuuden kannalta keskeisenä solmukohtana. Ylivieskan ympärille on muodostunut noin 80 000 asukkaan paikallismarkkina-alue, Ylivieska on siis luontainen asiointisuunta alueella monissa palveluissa. Ylivieska on myös helposti saavutettavissa liikenteellisesti, esimerkiksi kaikki pääradan junat pysähtyvät Ylivieskassa ja Ylivieskasta on myös junayhteys lisälmen suuntaan.

Järjestämissuunnitelmassa Ylivieska säilyy sosiaali- ja terveyskeskuksena, jossa tarjotaan lääkärin ja sairaanhoitajan vastaanotot, välitön kiirevastaanotto, suun terveydenhuolto, näytteenottopalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelujen perustason palvelut, sosiaalipalvelut, neuvolapalvelut sekä kuvantamispalvelut. Ylivieskan terveyskeskuksessa sijaitsee myös lääkekeskus, joka palvelee koko maakunnan eteläistä aluetta, lääkekeskusta ei ole mainittu järjestämissuunnitelman luonnoksessa.

Ylivieskan kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että tämä palvelukokonaisuus säilyy vähintään nykyisessä laajuudessaan koko suunnitelmakauden ajan. Pohteen omassa pelastuslaitoksen uusimassa palvelutasopäätöksessä Ylivieska on tunnistettu yhtenä suurimmista kuntakeskuksista, missä on Oulun lisäksi arvioitu olevan 1. tason riskialueita.

Väestörakenteen muutokset on huomioitava alueellisesti
Järjestämissuunnitelmassa tunnistetaan koko Pohjois-Pohjanmaan väestön ikääntymisen, huoltosuhteen heikkenemisen ja palvelutarpeiden kasvun vaikutukset palvelujärjestelmään. Samalla todetaan, että ikääntyneiden määrä kasvaa merkittävästi vuoteen 2030 mennessä.

Ylivieskan näkökulmasta tämä tarkoittaa erityisesti:

- ikäihmisten kotihoidon vahvistamista,

- kotikuntoutuksen ja kotisairaaloiminnan kehittämistä,
- ympärivuorokautisen palveluasumisen riittävyyden varmistamista,
- geriatrinen palvelujen saatavuuden turvaamista,
- omaishoitajien tukemista.

Kaupunki pitää hyvänä tavoitteena sitä, että ikäihmiset voivat asua kotona mahdollisimman pitkään. Samalla muistutamme, että kotihoidon onnistuminen edellyttää riittävää henkilöstöä, toimivia tukipalveluja ja alueellisesti saavutettavia palvelupisteitä. Digitaalisia palveluita tulisi käyttää ainoastaan silloin, kun asiakas kykenee käyttämään digitaalisia palveluita, tarve pitää arvioida. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä tulee määrittää käyttökelpoisin yhteydenpitotapa asiakkaaseen. Pelkästään digitaaliin ratkaisuihin tukeutuminen ei vastaa kaikkien ikääntyneiden tarpeisiin. Ylivieskassa on paljon ikäihmisiä lukumäärällisesti (n. 3500 henkilöä), vaikka keskimäärin kunnan keski-ikä onkin alhainen. Ylivieskaan lisäksi muuttaa vuosittain ikäihmisiä ympäristökunnista. Tämä tulee tunnistaa Ylivieskan palvelutarpeessa.

Ylivieskan kuntoutus- ja akuuttipalvelujen merkitys

Järjestämissuunnitelmassa todetaan, että Ylivieskassa toimii sekä kuntoutusyksikkö että akuuttiosasto. Nykyisten akuuttiosastojen toiminnan todetaan jatkuvan ennallaan. Ylivieskan kaupunki pitää tätä ratkaisua välttämättömänä.

Akuuttiosasto ja kuntoutusyksikkö muodostavat merkittävän osan alueen hoitoketjuista, ikääntyneiden palveluista sekä erikoissairaanhoidosta kotiutumisen tuesta. Näiden palvelujen säilyttäminen Ylivieskassa vähentää tarpeettomia siirtymiä, tukee asiakkaiden toimintakykyä ja vahvistaa koko eteläisen alueen palvelujärjestelmän toimivuutta.

Kaupunki korostaa, että palvelutarpeiden kasvaessa näiden toimintojen kapasiteettia on arvioitava myös vahvistamisen näkökulmasta eikä pelkästään kustannusten näkökulmasta.

Ylivieskan terveyskeskuksessa sijaitseva lääkekeskus kaikkineen palveluineen on ehdottomasti säilytettävä. Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan eteläosan syöpäpotilaiden lääkehoidossa asialla on iso merkitys. Lääkekeskus on rakennettu 2020 - luvulla, se on rakennettu lääkekeskukseksi ja toimii hyvin. Lääkekeskus palvelee koko maakunnan eteläistä aluetta ja sillä on iso merkitys lähellä annettavien palveluiden hoitoketjujen toimivuudelle.

Kuvantamispalvelujen säilyttäminen Ylivieskassa

Ylivieskan kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että kuvantamispalvelut säilyvät Ylivieskan sote-keskuksessa.

Järjestämissuunnitelmassa esitetään joidenkin kuvantamisyksiköiden aukioloaikojen supistamista sekä palvelujen keskittämistä. Samalla kuitenkin Ylivieska on määritelty alueelliseksi kuvantamispisteeksi myös tulevaisuudessa.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen saavutettavuus

Ylivieskan kaupunki suhtautuu varauksella järjestämissuunnitelmaan sisältyvään linjaukseen, jonka mukaan perustason mielenterveys- ja päihdepalveluja tuotetaan jatkossa alueellisesti siten, ettei fyysinen asiointipiste välttämättä sijaitse jokaisessa sote-keskuksessa.

Mielenterveyden haasteet ovat kasvaneet erityisesti nuorten ja työikäisten keskuudessa. Palvelujen saavutettavuus on keskeinen tekijä hoitoon hakeutumisessa.

Ylivieskan kaupunki katsoo, että Ylivieskan kokoisessa keskuksessa tulee jatkossakin olla riittävät lähipalveluina toteutettavat mielenterveys- ja päihdepalvelut. Digitaaliset palvelut voivat täydentää toimintaa, mutta ne eivät saa korvata fyysisiä palveluja.

Investoinnit ja toimitilojen kehittäminen

Ylivieskan kaupunki haluaa keskustella tiiviisti Pohteen kanssa Ylivieskan sote-keskuksen tilojen uudistamistarpeesta. Ylivieskan kaupungin näkemyksen mukaan olemassa olevia tiloja voidaan hyödyntää kustannustehokkaasti myös tulevaisuudessa.

Kaupunki korostaa, että suunnittelun tulee edetä määrätietoisesti yhteistyössä kaupungin kanssa. Tavoitteena tulee olla nykyaikainen, monipuolinen ja laajaa asiointialuetta palveleva palvelukokonaisuus. Ylivieskan kaupunki esittää pohdittavaksi, tulisiko Ylivieskassa olla tulevaisuudessa laajan palvelun toiminnot sote-keskuksessa.

Yhteenveto

Ylivieskan kaupungin näkemyksen mukaan Pohteen palveluverkon kehittämisessä tulee tunnistaa Ylivieskan rooli paitsi kaupunkinsa asukkaiden myös koko eteläisen Pohjois-Pohjanmaan palvelukeskuksena. Palveluverkon ratkaisut on tehtävä

pitkäjänteisesti siten, että ne tukevat alueen elinvoimaa, väestön hyvinvointia sekä palvelujen yhdenvertaista saavutettavuutta. Mikäli maakunnan eteläisen alueen palvelutarvetta ei tunnisteta, on vaarana, että asukkaat tukeutuvat entistä enemmän niissä asioissa, missä asukas voi valita oman asiointisuuntansa, Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten palveluihin jo ihan ajallisista ja maantieteellisistä syistä.